

Ob prazniku doktorja Prešerna 2015

vas, spoštovani prisotni, pozdravljam v imenu Sindikata kulture in narave Slovenije Glosa!

Naš običaj je, da se vsako leto ob isti uri zberemo na istem mestu in se poklonimo istemu Prešernu, a vsakič z drugo témo. Ponavadi nam je še vreme naklonjeno.

Tudi tokrat ne bo nič drugače. Vreme je pravo – času primerno, naš tradicionalni dogodek pa bo spet kratek in zato zdravju prijazen.

Letošnji uvod je posvečen **Matiju Čopu**. Mineva namreč 180 let od njegovega slovesa.

Čop ni bil samo dober Prešernov prijatelj, kar je znano vsem, ampak tudi odličen literarni kritik in zgodovinar. Pa bogoslovec, gimnazijski profesor, filozof, esteta. In jezikoslovec, čisti poliglot: obvladal je moderne in stare jezike, od hebrejščine naprej. Tudi albansko in retoromansko je znal.

Ker je bil najbolj izobražen Slovenec tistega časa, ni čudno, da je tako močno vplival. Najbolj na Prešerna, ki se je ravno pod njegovim vodstvom lotil romanskih pesniških oblik in romantične klasike. Brez Čopa bi bile Prešernove umetnine drugačne. Sam Prešeren bi bil drugačen!

Čop je bil takšen vseved in tolikih reči se je lotil, da bi lahko mleli v nedogled. Omenimo samo najpomembnejšo zasvojenost: bil je fanatičen knjižni molj. Njegov slavni izrek »Živim le zase in za svoje knjige!« je Prešeren tenkočutno nadgradil: »V Ljubljani je dihur, ki noč in dan žre knjige, od sebe pa ne dá najmanjše fige.«

To zadnje ni čisto res. Čop knjig ni samo žrl. Bil je tudi neskončen garač, neurejeno knjižnično gradivo je tako spretno in sistematično obdeloval, da so knjižnice po njegovi zaslugi dobile sodobnejšo podobo. Domá pa so se mu bukve razmnožile v 4000 zvezkov v skoraj vseh evropskih jezikih.

Sedem let je ta učenjak posvečal vse moč bibliotekarstvu, nato pa (kljub temu, da je bil izvrsten plavalec – ja, tudi to je bil!) utonil v vrtincu Save pri Tomačevem. Star šele 38 let. Skrajno potrta Prešeren mu je posvetil Krst pri Savici, elegijo V spomin Matija Čopa, nagrobni napis in še kaj. Ja, brez Čopa Prešerna, kot ga poznamo, ne bi bilo.

Čop je osebnost svetovnega formata in je prvi slovenski bibliotekar, takorekoč zavetnik naših knjižničarjev, ki so tudi zvesti člani Sindikata Glosa. Seveda se prav po njem imenuje najvišje in najuglednejše priznanje slovenskega knjižničarstva: Čopova diploma.

Zdaj pa, dragi umetniki, oder je vaš!

**Z nami in za nas so bili mojstri besede – dramski igralci:
Jan Bučar, Nina Skrbinšek, Alenka Tetičkovič, Rok Kunaver.**